



ARAMA KURTARMA FAALİYETİNE KATILAN BİREYLERİN İLETİŞİM BECERİLERİNİN İNCELENMESİ

Burak GÜRER¹

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, arama kurtarma faaliyetlerine katılan gönüllü bireylerin iletişim becerilerinin belirlenmesine yöneliktir. Araştırmanın örneklemini, gönüllü olarak Akut Arama Kurtarma Derneği'nde yer alan ve eğitimlere katılan 140 üye oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri anket tekniği kullanılarak elde edilmiş ve bu amaçla Karagöz ve Kösterelioğlu (2008) tarafından geliştirilen "İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği" uygulanmıştır. Toplanan veriler istatistiksel paket program (SPSS 16.0) aracılığıyla analiz edilip sonuçlar yorumlanmıştır. Araştırma verilerinin değerlendirilmesinde One Way Anova ve t-Testi kullanılmıştır. Katılımcıların iletişim becerileri, engeller boyutu dışında iyiye yakın düzeyde çıkmıştır. Ancak demografik değerışkenler açısından anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Ayrıca dikkat çekici bir özellik olarak katılımcıların çoğunluğunun bekar ve eğitim düzeyinin yüksek olduğu görülmüştür. Demografik değerışkenler ile iletişim becerileri arasında anlamlı farkın çıkmaması örgüt içinde hiyerarşik bir yapının olduğunu düşündürmektedir. İletişimi geliştirmek adına deneyimli personeli bazı kararlara katarak iletişimi güçlendirmenin daha verimli bir işleyiş sağlayacağı önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: İletişim, arama kurtarma, spor

INVESTIGATION OF COMMUNICATION SKILLS OF INDIVIDUALS INVOLVED IN SEARCH AND RESCUE OPERATIONS

ABSTRACT

The purpose of this study is to analyze the communication skills of individuals who take part in search and rescue missions. The sample of the study consists of 140 members who are in AKUT, a search and rescue association, and who participate in AKUT trainings. The data of the research was collected by using survey technique and 'Communication Skills Assessment Scale' developed by Karagöz and Kösterelioğlu (2008) was used for this purpose. The data collected was analyzed with 'Statistical package program' (SPSS 16.0) and the results were interpreted. One Way Anova and t-test analysis were used to assess research data. Communication skills of the participants, except for the barriers sub-category, were close to good levels. However, a significant difference was not observed in terms of demographic variables. Participants' levels of education were high and most of them were single. The fact that there was no significant difference between the demographic variables and communication skills suggests a hierarchical structure within the organization. It can be suggested that inclusion of experienced staff in decision making mechanism will provide a more effective process in terms of developing communication.

Keywords: Communication, search and rescue, sports

¹ Gaziantep Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Gaziantep. E-posta; burakgurur27@gmail.com

GİRİŞ

Bireyler yaşamları boyunca, sosyal yapıları gereği diğer bireylerle iletişim içindedir. Sağlıklı bir çevrenin kurulabilmesi, sağlıklı insan ilişkilerine bağlıdır. İletişim, iki kişiyi ilişki içine sokan psikososyal süreçtir [1,2]. İletişim kavramı, ortaklığı, sosyalleşmeyi, birlik ve beraberliği ifade etmektedir. Günümüzde kullanımı yaygınlaşan “iletişim” sözcüğü, bilgi alış verişini de içeren daha geniş kapsamlı bir ileti alışveriş anlayışını yansıtmaktadır. Kişinin yaşamını sürdürdüğü toplum içerisinde var olan kuralları, değer ve inançları öğrenebilmesi iletişimle gerçekleşmektedir. Ayrıca başkalarıyla bir arada yaşamak, kendini ifade edebilmek, diğerlerini anlayabilmek, kısacası sosyalleşmek isteyen insan iletişim kurmaya yönelmektedir [3]. Baskın ve Craig'e göre iletişim, mesajların anlamlarına erişilmesi amacıyla değiştirilmesi olarak tanımlanmıştır. Başka bir deyişle iletişim, kaynak (mesajı veren) ve hedef (mesajı alan) arasında davranış değişikliği oluşturmak amacıyla bilgi, fikir, tutum, duygu ve becerilerin anlamlarının paylaşılması için gerekli etkileşim sürecidir [4]. Tanımlardan da anlaşılacağı gibi iletişim bireyler arasında mutlaka olması gereken ve ilişkilerin kalitesini etkileyen önemli bir unsurdur.

Birçok kurumda ya da durumda olduğu gibi iletişim arama kurtarma faaliyetlerinde de önemli yer almaktadır. Doğal afetler, bir anda birçok şeye ihtiyaç duyulmasına, altyapının ciddi şekilde zarar görmesine, iletişim kanallarının sekteye uğramasına, yerel idarelerin kapasitesinin stres ve önemli personelin kaybı nedeniyle azalmasına ve afetten etkilenen ülkenin karşılıklı ve uluslararası destek patlaması ile medya baskısı yaşamasına sebep olmaktadır [5]. Ulusal olay yönetim sistemi kapsamında, yerel operasyon lideri genel komuta ve yönetim ile alakalı durumlara cevap verir. Bu stratejik durum ve operasyonel hedeflere ilgili tüm kurum ve personelle iletişim kurmayı da içerir [6]. Yukarıda belirtildiği üzere iletişim stratejik olarak da arama kurtarma içinde etkin bir yere sahiptir. Priest ve Gass (1997), etkili liderler uygun tekniksel bilgi, güvenlik, çevre, organizasyon yapma, eğitici, basitleştirici, problem çözme, karar verme, deneyime dayalı muhakeme ve iletişim becerilerine sahip olması gerektiğini vurgulamıştır [7].

İletişim ve arama kurtarma araştırmacıların üzerinde durduğu bir konu olmuştur. Toplumsal birer varlık olan insanlar yaşamları boyunca sürekli başkalarıyla iletişim halindedirler. İletişim aracılığıyla hem kendileri hem de iletişim halinde oldukları kişiler hakkında yeni bilgiler elde ederler. Edindikleri bilgiler ışığında kendilerine ilişkin yeni yapılar oluştururlar ve bu yapılar çerçevesinde iletişimlerini sürdürürler. Her bireyin başkalarıyla kurduğu ilişkiler kendine özgü olduğundan, her bireyin kendine özgü yapılar oluşturacağı varsayılır. Bu yapıların, bireyin iletişim tarzının nasıl olacağını belirlemede önemli bir yerinin olduğu söylenebilir [8]. Buna bağlı olarak, birçok kuruluş bir yöntem olarak, kaygı yaratacak bir durum olmadan takım çalışması uygulaması yapmak, iletişimi geliştirmek, risk almayı teşvik etmek ve güçlü çalışma gruplarının verimliliğini artırmak için doğada gerçekleşen fiziksel aktiviteler yapmaktadır [9]. 1970'li yılların başında orman

yangınlarına hızlı şekilde müdahale etmek için hareket edenleri yönetmek sorununa yeni bir yaklaşım gerekliliği ihtiyacı doğurmuştur. O zamanlarda acil durum yöneticileri bir olay hakkındaki bilgi eksikliği, amirine rapor verme, güvenilir bilgi alma, yetersiz ve uyumsuz iletişim gibi sorunlarla karşılaşmışlardır [10]. İletişimin eksikliği acil durumlarda kendisini olumsuz ve etki gücünü hissettirir şekilde ortaya çıkmaktadır. İyi liderin önemli bir özelliği de iletişim yönlerinin kuvvetli olmasıdır. Geleceği yakalayabilmek için, astları güçlendirerek ve geliştirerek sorumluluk almalarını sağlarlar. Astlarla aralarında çok güçlü bir bağ kurarlar ve güven ortamı yaratırlar. Kendilerini ve fikirlerini tanıtmak için tüm iletişim kanallarını kullanırlar; astları için hem fikirleri, hem de davranışlarıyla model oluştururlar [11]. Güre (2012) araştırmasında, arama kurtarmada iletişimin önemli bir olgu olduğuna vurgu yapmıştır [12].

Araştırmamızda arama kurtarma eğitimine ve faaliyetlerine katılan bireylerin iletişim becerileri incelenmiştir. Bu araştırma örneklemini ve bu alanda fazla çalışma olmaması açısından önem arz etmektedir. Bu çalışmayla arama kurtarma eğitimine ve faaliyetlerine katılan bireylerin bazı demografik değişkenlere göre iletişim becerileri ile ilişkili verilerin elde edilmesi amaçlanmaktadır.

MATERYAL VE METOT

Araştırmada nicel araştırma yöntemi olan anket tekniği kullanılmıştır. Bu kapsamda araştırmanın evrenini, Türkiye’de arama kurtarma yapan sivil toplum kuruluşlarına üye gönüllüler, örneklemini ise Türkiye’de birçok afette yer alan ve Türkiye’nin 32 ilinde örgütlenmiş olan ve 1999 yılından beri Birleşmiş Milletler şemsiyesi altında bulunan [13] AKUT Arama Kurtarma Derneği oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemine alınan bireylerin özellikle AKUT birimlerinde eğitmen adayları ya da operasyonlarda liderlik yapan kişiler olmasına dikkat edilmiştir. Örneklemini 18-46 yaş ve üzeri arasında dağılım gösteren ve % 80,7’sini (113) erkek, % 19,3’ünü (27) kadın olan toplam 140 kişi oluşturmuştur. Çalışma AKUT gönüllülerinin iletişim becerilerinin ortaya koyması açısından betimsel model ve akut gönüllülerinin iletişim yönlerinin bazı demografik değişkenlerle ilişkisinin incelenmesi açısından bağıntısal modeli içermektedir.

Araştırmanın birinci bölümünde katılımcıların demografik bilgilerini elde etmek için demografik bilgi anketi kullanılmış, ikinci bölümünde ise katılımcılara Karagöz ve Kösterelioğlu (2008) tarafından geliştirilen “İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği” uygulanmıştır [14]. Anketler Antalya Olimpos’ ta yapılan eğitim sırasında ve 8-9 Mart 2014 tarihlerinde Akut Gaziantep biriminin teknik kurtarma eğitimi sonrasında bizzat araştırmacı tarafından uygulanmıştır.

Karagöz ve Kösterelioğlu (2008) tarafından geliştirilen ölçek 25 madde ve 6 alt faktörden oluşmaktadır. Alt faktörler, saygı (1-7-13-20-24. maddeler), ifade becerisi (2-9-14-17-22. maddeler), değer (6-10-16-19. maddeler), engeller (8-12-15-23. maddeler), motivasyon (4-11-21-

25. maddeler) ve demokratik tutum (3-5-18. maddeler) olarak sıralanmaktadır.

Çalışmada 5'li likert tipinde bir ölçek kullanılmıştır. Buna göre ölçekte yer alan seçenekler; Hepsisi (5), Çoğu (4), Bazısı (3), Bir kaçı (2) ve Hiçbiri (1)" şeklinde derecelendirilmiş, olumsuz maddelere ise ters puan verilmiştir. Ayrıca ölçekte yer alan "engeller" boyutundaki olumsuz maddeler de ters puanlanmıştır [14]. Ölçeğin Cronbach's Alpha Değeri 0,84, alt boyutların ise, saygı; 0,53, ifade becerisi; 0,67, değer; 0,47, engeller; 0,48, motivasyon; 0,56, demokratik tutum; 0,52 olarak bulunmuştur.

Araştırma verilerinin değerlendirilmesinde SPSS 16.0 paket programı kullanılmıştır. Analiz kapsamında öncelikle verilerin dağılımına bakılmış (Kolmogorov-Smirnov testi) ve verilerin normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Daha sonra tanımlayıcı istatistiklerle birlikte Independent Samples t Test ve One Way Anova testi kullanılarak veriler arasındaki ilişki incelenmiştir. Anlamlılıklar $p < 0,05$ ve $p < 0,01$ düzeyinde çift yönlü olarak değerlendirilmiştir.

BULGULAR

Tablo 1. Tanımlayıcı istatistikler

Cinsiyet	n	%
Erkek	113	80,7
Kadın	27	19,3
Medeni Durum	n	%
Evli	51	36,4
Bekar	89	63,6
Yaş	n	%
18-25	41	29,3
26-35	34	24,3
36-45	36	25,7
46 ve üstü	29	20,7
Eğitim Durumu	n	%
Lisans	41	30
Yüksek Lisans	80	56,4
Doktora	19	13,6

Tablo 2: İletişim becerilerinin cinsiyet değişkenine göre değerlendirilmesi

Alt Faktörler	Cinsiyet	n	\bar{x}	SS	t	p
Saygı	Erkek	113	3,77	0,545	-1,267	0,207
	Kadın	27	3,91	0,484		
İfade Becerisi	Erkek	113	3,60	0,645	-0,220	0,826
	Kadın	27	3,63	0,784		
Değer	Erkek	113	3,39	0,714	-1,574	0,118
	Kadın	27	3,62	0,629		
Engeller	Erkek	113	1,92	0,546	0,184	0,854
	Kadın	27	1,90	0,576		
Motivasyon	Erkek	113	3,58	0,736	-0,571	0,569
	Kadın	27	3,67	0,811		
Demokratik Tutum	Erkek	113	3,57	0,773	-1,404	0,163
	Kadın	27	3,80	0,729		

Tablo 3. İletişim becerilerinin medeni durum değişkenine göre değerlendirilmesi

Alt Faktörler	Medeni Durum	n	\bar{x}	SS	t	P
Saygı	Evli	51	3,89	0,487	1,491	0,138
	Bekar	89	3,75	0,557		
İfade Becerisi	Evli	51	3,65	0,631	0,579	0,564
	Bekar	89	3,58	0,695		
Değer	Evli	51	3,53	0,755	1,212	0,227
	Bekar	89	3,38	0,670		
Engeller	Evli	51	1,97	0,577	0,824	0,413
	Bekar	89	1,89	0,535		
Motivasyon	Evli	51	3,74	0,723	1,724	0,087
	Bekar	89	3,51	0,755		
Demokratik Tutum	Evli	51	3,65	0,797	0,429	0,668
	Bekar	89	3,59	0,754		

Tablo 4. Yaş değişkenine göre iletişim becerilerinin değerlendirilmesi

Alt Faktörler	Yaş	n	\bar{x}	SS	F	p
Saygı	18-25	41	3,80	0,464	0,449	0,719
	26-35	34	3,77	0,640		
	36-45	36	3,88	0,509		
	46 ve üstü	29	3,73	0,542		
İfade Becerisi	18-25	41	3,63	0,688	0,278	0,841
	26-35	34	3,62	0,686		
	36-45	36	3,65	0,669		
	46 ve üstü	29	3,51	0,655		
Değer	18-25	41	3,46	0,594	0,241	0,868
	26-35	34	3,37	0,795		
	36-45	36	3,50	0,734		
	46 ve üstü	29	3,39	0,718		
Engeller	18-25	41	1,86	0,484	1,030	0,381
	26-35	34	1,92	0,649		
	36-45	36	1,86	0,555		
	46 ve üstü	29	2,07	0,500		
Motivasyon	18-25	41	3,59	0,726	0,263	0,852
	26-35	34	3,61	0,766		
	36-45	36	3,67	0,787		
	46 ve üstü	29	3,50	0,742		
Demokratik Tutum	18-25	41	3,65	0,741	0,374	0,772
	26-35	34	3,63	0,767		
	36-45	36	3,66	0,816		
	46 ve üstü	29	3,48	0,769		

Tablo 5. Katılımcıların iletişim becerilerinin eğitim durumuna göre değerlendirilmesi

Alt Faktörler	Eğitim Durumu	n	\bar{x}	SS	F	P
Saygı	Lisans	41	3,73	0,641	1,054	0,352
	Yüksek Lisans	80	3,80	0,488		
	Doktora	19	3,94	0,470		
İfade Becerisi	Lisans	41	3,53	0,741	1,041	0,356
	Yüksek Lisans	80	3,60	0,643		
	Doktora	19	3,80	0,6218		
Değer	Lisans	41	3,36	0,668	0,320	0,727
	Yüksek Lisans	80	3,46	0,702		
	Doktora	19	3,48	0,801		
Engeller	Lisans	41	1,93	0,564	0,068	0,935
	Yüksek Lisans	80	1,93	0,565		
	Doktora	19	1,88	0,474		
Motivasyon	Lisans	41	3,48	0,856	0,716	0,490
	Yüksek Lisans	80	3,63	0,673		
	Doktora	19	3,69	0,818		
Demokratik Tutum	Lisans	41	3,60	0,793	0,049	0,953
	Yüksek Lisans	80	3,61	0,728		
	Doktora	19	3,66	0,909		

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışma, gönüllü olarak arama kurtarma kuruluşlarında yer alan ve operasyonlara katılan bireylerin iletişim becerilerinin neler olduğunu ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. AKUT Arama Kurtarma Derneği, bünyesinde gönüllü personel bulunduran ve gönüllülük esasına dayanan bir sivil toplum kuruluşudur. Bu açıdan kamuda yer alan diğer arama ve kurtarma birimlerden farklılık göstermektedir. AKUT Arama Kurtarma Derneği'nin, gönüllülük esasına dayalı bir kuruluş olmasından kaynaklı olarak kamu kurumlarında görev yapan arama kurtarma personelinden farklı bir hiyerarşik yapıda olduğu akla gelmektedir. Gönüllü olarak arama kurtarma faaliyetinde katılanlar ile profesyonel olarak yapanların yani maaş karşılığı çalışanların farklı özelliklerde olduğu düşünülmüştür. Bu farklılıklar göz önünde bulundurularak araştırmamızda gönüllü olarak arama kurtarma yapan personelin iletişim becerileri incelenmiştir.

Araştırmamızda demografik değişkenler ile iletişim becerileri incelenmiştir. Cinsiyet, medeni durum, yaş ve eğitim durumu değişkenlerine göre iletişim puanlarında istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler bulunamamıştır. İletişim becerilerinin alt boyutları olan saygı, ifade becerisi, değer, engeller, motivasyon ve demokratik tutum boyutlarında anlamlı farklılıklar tespit edilmemiştir. Araştırmamızda “engeller boyutu” dışındaki bütün diğer alt boyutla iletişim puanlarının orta seviyenin üstünde olduğu görülmektedir. Yani engeller boyutu hariç bütün gönüllü AKUT üyelerinin yüksek seviyede iletişim becerisi olduğu söylenebilir. Ancak bu becerilerin yaş, eğitim, medeni durum ve cinsiyet değişkenlerine göre istatistiksel bir farklılığı yoktur. Engeller alt boyutunun iletişim puanları ortalamasının oldukça altındadır. Karagöz ve Kösterelioğlu (2008) engeller boyutunu, katılımcını kendisinin ya da başkasının düşüncelerini tek doğru görmemesi, ifadelerinde emir verme, daha çok sen iletleri kullanması, yönlendirme eğiliminde olması, bireyler tarafından kabul edilemez olan tutum ve davranışlarda ne düzeyde olduğunu belirlemeye çalışmak olarak açıklamıştır. Katılımcılar bu tip davranışları bir sorun olarak görmüşlerdir.

Buna bağlı olarak katılımcıların kendi fikirlerinin dinlenmesi, sürece katkıda bulunma, emir ifadelerini kullanılmaması gibi isteklerinin olduğu düşünülebilir. Bunun yanında katılımcıların özgüven durumlarının yüksek olduğu düşüncesi de akla gelmektedir. Bu öz güven katılımcıların hazır olan yapıya direnç göstermesi olarak ta değerlendirilebilir. Araştırmacılar arama kurtarma faaliyetlerinde liderliğin ve emir komuta zincirinin önemine dikkat çekmiştir [12]. İletişimde engeller alt boyutunun düşük çıkması, katılımcıların emir komuta zincirine ya da hiyerarşik yapıya çok alışmış olmamasını akla getirmektedir. Arama kurtarma örgütlerinde hızlı bir çalışma ortamı için emir komuta zincirini önemli olduğu bilinmektedir. Bu duruma alışmamış olmak ya da uyum sağlayamamış olmak iletişimin daha da verimli olarak çalışmasına etki eden bir unsur olarak göze çarpmaktadır. Wang ve ark. (2006) çalışmasında, acil durum yöneticilerinin bir operasyonda bilgi eksikliği, güvenilir bilgi alma, yetersiz iletişim gibi sorunlarla karşılaşıldığına değinmiştir [10]. Bir kurtarma faaliyetinde birçok kurtarma ekibinin aynı yerde olması, yerel yöneticilerin olay yerine gelmeleri vb. durumların yaşandığı görsel ve yazılı basında sık sık karşımıza çıkmaktadır. Buna bağlı olarak gelişen bu karmaşık ortamda iletişim sıkıntısının ortaya çıkmasının kabul edilebilir olduğu düşünülmektedir. Daughenbaugh (2002)'e göre, sahadaki bir liderin ana görevi, sürekli gelişen bir ortam içinde belirsiz, eksik ve değişen bilgileri kullanarak; organize, sakin, kendinden emin ve uygulanabilir kararlar vermektir [15]. Karmaşıklığın ciddi seviyelerde olduğu bir ortamda bu kararları verirken iletişimin verimli işlememesi beklenen bir durumdur.

Bunun yanında bu tip örgütlerde hiyerarşik bir yapının olduğu bilinmektedir. Araştırma sonuçlarımızda anlamlı farkların ortaya çıkmaması düzenli işleyen hiyerarşik bir sistemin yürütüldüğü sonucunu da ortaya koyabilir. Daughenbaugh (2002) araştırmasında, yetkiyi kullanmanın temel yollarını tartışmıştır. Bu yollar; otoriter, danışmacı, katılımcı, demokratik, fikir birliği ve feragat şeklindedir. Fakat araştırmacı, sadece ilk üçünün arama ve kurtarma için geçerli olduğunu söylemektedir [16]. Buradan da anlaşılacağı üzere otorite yani hiyerarşik yapı arama kurtarma örgütlerinde tercih edilmektedir. Gürer (2012) araştırmasında, gönüllü arama kurtarma örgütlerinde sistem yapısında hiyerarşiden bahsetmiştir [12]. Arama kurtarmada, ilgili otorite duruma hakim bir lidere yetki vermelidir. Bu otorite ayrıca, planlama ve organizasyon için kendini temsil eden kişiye daha fazla zaman sağlar, iletişimi güçlendirir, yaratıcılığa ve yaratıcı problem çözmeye teşvik eder [15]. Araştırmalardan da anlaşılacağı gibi hiyerarşik yapı arama kurtarma için önemlidir. Bazı araştırmacılar kavramsal ya da operasyonel yetenekler yerine meta yetenekler kavramını kullanmaktadır. Meta yetenekler, değerlendirme, karar verme, etkin iletişim, etik vb. içermektedir [17].

Alt boyutlardan olan motivasyon boyutunda anlamlı bir fark çıkmaması beklenmedik bir sonuç olarak karşımıza çıkmıştır. Buna sebep olarak araştırma verilerinin eğitim sırasında alınması gösterilebilir. Stres altında olunmaması katılımcıların ankete verdikleri cevabı etkilemiş olabilir. Oysa motivasyonun arama kurtarma faaliyetlerinde önemli bir unsur olduğu bilinmektedir. Avustralya acil durum yönetimi EMA (2002), öz motivasyonun arama kurtarma faaliyetlerinde önemli olduğuna yer vermiştir [18]. Bu durumda iletişim kanallarının yanında bireyin kendi kendini motive etmesi de gerçekleşmektedir. Kişilerin bu durumu yani öz motivasyonları, takım içindeki iletişim durumunu etkilediğini düşündürmektedir. Yüksek motivasyonla çalışan bireylerin yüksek performansın oluşturulmasıyla kendi ve örgüt amaçlarına yardımcı oldukları bilinmektedir [19].

Bunun yanında saygı, ifade becerisi, değer ve demokratik tutum alt boyutlarının iletişim puanlarında yükseğe yakın bulgulara rastlandığı söylenebilir. Katılımcıların iletişim kurarken saygılı oldukları ortadadır. Bu durum bilgi, beceri ve eğitim kalitesi ile alakalı olabilir. Bu süreç içinde ifade beceri düzeyi de ortalamaların üstünde çıkmıştır. Demokratik tutum alt boyutu ise katılımcıların fikirlerine ve davranışlarına önem verildiği sonucunu desteklemektedir. Jones ve Chairman (2005), gönüllü grupların liderlerini seçmesi gerektiğine işaret etmiştir. AKUT Arama Kurtarma Derneği içinde böylesi bir sistemin varoluşu bu alt boyutu desteklemektedir [16]. Buradan hareketle AKUT Arama Kurtarma Derneğinde hiyerarşik bir sistemin yanında demokratik bir ortamın da olduğu söylenebilir.

Araştırmamızda dikkat çekici farklı sonuçlar ortaya çıkmıştır. Katılımcıların çoğunluğu bekar (% 63,6) ve yüksek lisans mezunudur (% 56,4). Bu durum eğitim seviyesinin AKUT Arama Kurtarma Derneği üyelerinde yüksek olduğunu göstermektedir. Gerçekten her ne kadar istatistiksel bir anlamlılık bulunmasa da eğitim seviyesi yükseldikçe iletişim becerisinin bütün alt faktörlerinde ortalama puanlarda matematiksel olarak artış gözlenmektedir. Aslında bu durum eğitim seviyesi ile iletişim becerileri arasında neden anlamlı ilişkiler çıkmadığını da nispeten açıklamaktadır. Yani bu sonuç eğitim düzeyi yüksek bireylerin operasyon liderini ya da eğitimcilerini anlamaları ve dolayısıyla onların dediklerini kolayca yapmaları anlamına gelebilir. Bu durumda iletişim sağlıklı olarak işliyordur. Bununla birlikte örgütsel faaliyetlerin temeli insan unsuruna dayandığından ve insanın olduğu her yerde iletişim ve etkileşim kaçınılmaz olduğundan, sosyal hayatta insanlar arası ilişkilerin nasıl başladığı ve devam ettiğinin anlaşılması son derece önemlidir. Çünkü bu iletişim ve etkileşim süreci, çalışanların örgütsel verimliliğe etki edecek algılarını, tutumlarını ve davranışlarını etkilemektedir [20]. Bilhassa spor ve egzersiz uygulamalarında liderler takım ve sınıflarına amaç, hedef, yapı sağlama ve iletişim yoluyla çalışmalarını sürdürmektedirler. Örneğin yeni bir takımın başına geçen antrenör, öncelikle iletişim kanallarını açık tutmalı, iyi ilişkiler geliştirmeli ve ulaşılabilir hedefler yapılandırılmalıdır [21]. Sonuçta, aynı zamanda bir fiziksel etkinlik olarak da tanımlanabilecek arama kurtarmada iletişim önemli bir unsurdur ve ihmal edilmemesi gereken bir konudur.

Sonuç olarak araştırma kapsamında ulaşılan bulgulardan katılımcıların iletişim becerilerinin oldukça yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Öyle ki katılımcıların eğitim düzeyinin yüksek olması iletişimi olumlu yönde etkileyen bir unsur gibi görünmektedir. Ancak bazen kişilik yapısı, uyum, birlikte çalışmaya yatkınlık ve kayıtsız şartsız komutlara itaat edilmesi gibi bireysel özellikler iletişimi tek yönlü yapabilmekte ve beklenen faydanın ortaya çıkmasına engel olabilmektedir. Dahası arama kurtarma örgütleri içindeki hiyerarşik yapı belki de iletişimin tek yönlü olmasını sağlamakta ve sadece emir komuta ilişkisini yürütmektedir. Dolayısıyla bu çalışmada yer alan katılımcıların iletişim becerilerinin daha iyi gelişim göstermesini engelleyen başlıca sebeplerden biri olarak söz konusu hiyerarşik yapı gösterilebilir.

Kuşkusuz arama kurtarma faaliyetlerine katılan bireylerin hem kişilik özelliklerinin hem de örgüt içi hiyerarşik yapının incelenmesi ayrı bir problem alanı olarak dikkat çekicidir ve bu durum ayrı bir tartışma konusu olabilir. Sonuçta çalışma kapsamında personeli karar alma sürecine katmak suretiyle iletişim becerilerinin geliştirilebileceği ve bu yolla örgütte daha verimli bir işleyiş sağlanabileceği düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

1. Çevik DB. Mzık ğretmeni adaylarının iletişim becerileri. G, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2011; 31(1): 1-13.
2. Cüceloğlu D. İnsan ve davranışı. Remzi Kitabevi, İstanbul; 2000.
3. Oskay . XIX. Yüzyıldan günümüze kitle iletişiminin kültürel işlevleri kuramsal bir yaklaşım. Der Yayınları, İstanbul; 1993.
4. Bingl G, Demir A. Amasya sağlık yüksekokulu ğrencilerinin iletişim becerileri. Göztepe Tıp Dergisi, 2011; 26(4): 152-159.
5. Gülkan P, Balamir M, Yakut A. Afet yönetiminin stratejik ilkeleri: Türkiye ve dünyadaki politikalara genel bakış. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Afet Yönetimi Uygulama ve Araştırma Merkezi, 2003; 30-32.
6. National Search and Rescue - NSARC. Catastrophic incident search and rescue addendum to the national search and rescue manual, 2008; 1-39.
7. Priest S, Gass AM. Effective leadership in adventure programming. Human Kinetics, 1997.
8. Glbahe, . Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi ğrencilerinin iletişim becerilerinin incelenmesi. Atatrk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 2010; 12 (2): 12-22.
9. Lewis LH, Williams CJ. Experiential learning: Past and present, New Directions For Adult and Continuing Education, 1994; 62: 5-16.
10. Wang J, Rosca D, Tepfenhart W, Milewski A. Incident command system workflow modeling and analysis: A case study. B. V. Walle and M. Turoff, eds., Proceedings of the 3. International ISCRAM Conference (Newark, USA). 2006; 127-131.
11. zkalp E, Kirel . Örgütsel davranış. E. zkalp (ed.), Açıköğretim Fakültesi Yayınları, Eskişehir; 2003.
12. Görür B. Doğa sporlarında ve arama kurtarmada liderlik becerilerinin incelenmesi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Bolu, 2012.
13. "AKUT" Arama Kurtarma Derneği, www.akut.org.tr /tarihce. Erişim Tarihi: 22. Mart 2015
14. Karagöz Y, Kösterelioğlu İ. İletişim Becerileri Değerlendirme leğinin Faktör Analizi Metodu İle Geliştirilmesi. Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, 2008; 21: 81-98.
15. Daughenbaugh LR. Field team leadership in search and rescue operations. Mountain Rescue, 2002; 2-13.
16. Jones ASG, Chairman V. Leadership in Land Search and Rescue (First Edition). ERI International Inc. 2005.
17. Shooter W, Sibthorp J, Paisley K. Outdoor leadership skills: A program perspective. Journal of Experiential Education, 2009; 32(1): 1-13.
18. Emergency Management Australia (EMA). Leadership, Australian Emergency Manual Series, Skills for Emergency Services Personnel. 2002; 32: 14-25.
19. Newstorm JW, Davis K. Organizational behavior: Human behavior at work. 9 th. Ed., Illinois: McGraw-Hill Series. 1993.
20. Karcıoğlu F, Kahya C. Lider-ye etkileşimi ve atışma yönetim stili ilişkisi. Atatrk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstits Dergisi, 2011; 15(2): 337-352.
21. Weinberg RS, Gould D. Foundations of sport and exercise psychology (Fourth Edition). Human Kinetics. 2007.